

ÅRGÅNG 27/1973/NR 3

TCO-tidningen

Official Publication of
the Central Organization of Salaried
Employees in Sweden

ORGAN FÖR TJÄNSTEMÄNNENS CENTRALORGANISATION

EUROPEISKA FACKLIGA SAMORGANISATIONEN, EFS,

har nu bildats. Det skedde i Bryssel den 8 och 9 februari. På bilden ses två fackliga veteraner, svenska LO:s ordförande Arne Geijer och brittiska TUC:s ordförande Victor Feather. Den sistnämnde valdes också till ordförande i EFS.

Se vidare sidorna 2, 4 och 5, samt sista.

Europeiska fackliga samorganisationen, EFS

Ekonomiska gemenskapen i Europa har nu fått sin fackliga motsvarighet i den nybildade Europeiska fackliga samorganisationen, EFS. Den nya organisationen skall ersätta de fackliga samarbetsorgan som funnits för vardera EEC och EFTA, organ som nu kommer att avvecklas.

EFS föddes inte utan vändor. Bland annat var det in i det sista ovisst om organisationen skulle ha ordet fri med i namnet eller inte. Bakom den meningssmottningen låg en fläkt från det kalla krigets dagar. Några av de fackliga organisationernas företrädare ville att ordet fri skulle vara med i namnet därför att då skulle man kanske kunna hålla de kommunistiska landsorganisationer som verkar i Väst- och Östeuropa utanför den nybildade samorganisationen.

Så blev nu inte fallet. Majoriteten av de organisationer som deltog i konstitueringen ansåg det inte nödvändigt att ha med ordet fri. Det betonades också från såväl nordiskt fackligt håll som från andra delar av Väst- och Östeuropa att EFS skulle vara en öppen organisation.

Det måste betyda att i första hand de kristna landsorganisationerna i Väst- och Östeuropa kommer att bli medlemmar, men väl också att kommunistiska landsorganisationer i samma del av Europa kan komma med i organisationen.

Om man med benämningen fri facklig rörelse menar att organisationerna skall vara fria från beroende av statsmakterna, blir det svårt att hävda att en kommunistisk organisation i Italien eller Frankrike skulle vara mindre fri än andra fackliga organisationer i samma länder.

Även om det knappast går att hävda att någon organisation är fri gentemot statsmakterna — den frihet som organisationerna har i en demokrati är en frihet under ansvar — står det ändå klart att den fackliga rörelsen i Sovjet och Östeuropa arbetar under andra förhållanden än den i Västvärlden.

Sovjetiske LO-chefen Alexander

Sjelepin har i ett samtal med västtyska DGB:s ordförande Heinz Vetter framfört önskemålet att även den fackliga rörelsen i Sovjet och Östeuropa skulle få bli medlem i den nya samorganisationen. Propå avvisades av Vetter i ett inlägg på den konstituerande församlingen. I övrigt föranledde inte förslaget någon debatt.

Frågan om Sovjets och Öststaternas medlemskap behöver kanske EFS-styrelsen inte ta itu med inom överskådlig tid. EFS har ju bildats för att tillvarata de anställdas intressen inom de båda marknadsblocken EEC och EFTA. Sovjet och Öststaterna deltar för närvarande inte i detta ekonomiska samarbete. Först om så skulle bli fallet kan väl deras medlemskap komma att prövas.

EFS skall hålla kongress vart tredje år, men sannolikt sammanträder en kongress redan nästa år. Styrelsen har nämligen i uppdrag att utarbeta ett program för samorganisationens verksamhet och det programmet måste kongressen få säga sin mening om.

Även ordförandefrågan kan bli aktuell, eftersom Victor Feather från

TUC redan i år fyller 65 år. Han kan alltså komma att lämna ordförandeposten i såväl TUC som EFS inom en nära framtid.

Familjepolitik och verklighet

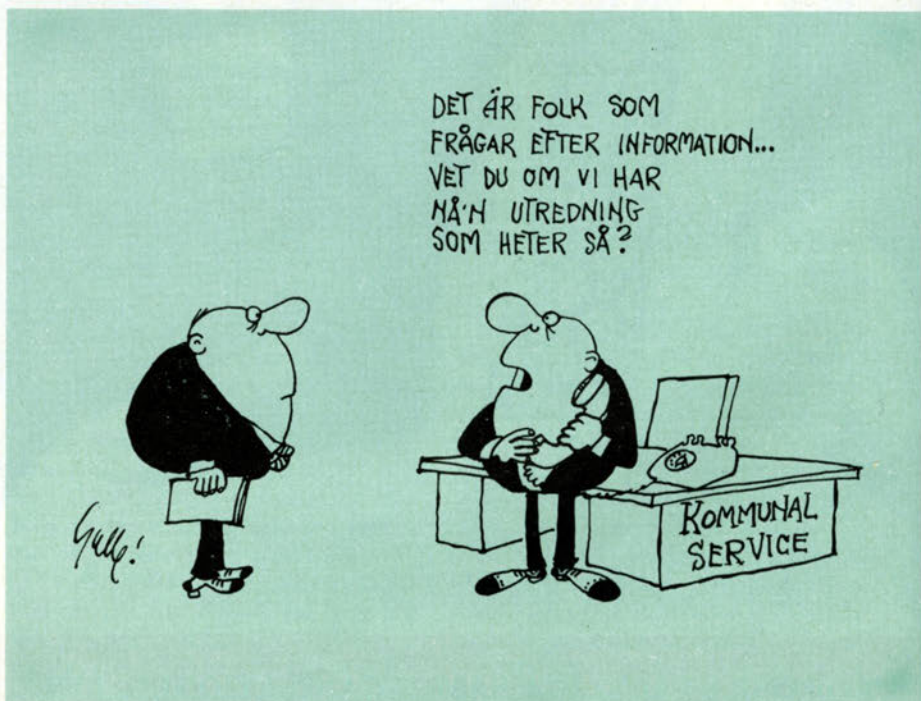
De familjepolitiska frågorna var aktuella vid TCO-kongressen 1970 då rapporten Familj och samhälle lades fram. Nu har TCO-styrelsen antagit ett aktuellt familjepolitiskt program där reformkraven preciserats.

Detta är en viktig händelse. De krav som TCO ställer är inte bara väsentliga för TCO:s kvinnliga medlemmar, de är av lika stor betydelse även för männen och för samhället i dess helhet. Alla parter förlorar på ett system som inte tillvaratar individernas kapacitet och som inte låter män och kvinnor utvecklas enligt sina individuella förutsättningar.

TCO:s medlemmar bör kunna förvänta sig att TCO och TCO-förbunden med kraft hävdar kraven i det familjepolitiska programmet och att de även på de egna arbetsplatserna föregår med gott exempel. Det har länge varit dags att ta itu med konkreta åtgärder på alla områden av samhällslivet för att förverkliga jämlikheten.

Könsrollsuppfattningarna är dock djupt rotade i oss. Trots all information, inte minst från TCO:s sida, kan man få uppleva att de mest egendomliga uppfattningar och attityder finns kvar på sina håll.

Vid en konferens som hölls i Tylö-

sand häromdagen om rättssamhället reste sig den ena mannen efter den andra och talade om familjelivets renässans som en räddning mot den stegrade brottsligheten. Det talades om »den riktiga mamman» och ingen i den helmanliga panelen protesterade.

Ingen efterlyste »riktiga pappor». Någon i den kvalificerade församlingen borde ändå ha hört talas om undersökningar som visar att missanpassade barn ofta haft bristfälliga relationer till sina fäder.

TCO-programmet syftar till bättre förhållanden såväl för familjerna som för de enskilda individerna. Men det tycks ha undgått många att varken barn eller föräldrar mår väl av den traditionella ordningen, att mamma automatiskt förutsätts vara den som stannar hemma och pappa den som ställer upp i paneler och diskuterar jämlikhet och andra frågor.

Budskapet jämlikhet skulle säkerligen få en annan klang om mamma och pappa bytte roller ibland.

Medlemsbesked inom TCO-S

Nära 20 000 medlemmar inom TCO-S har i en lönepolitisk opinionsundersökning fått säga sin mening om hur 1974 års förhandlingar bör föras. Svarefrekvensen i undersökningen var nära 90 procent — ett ovanligt gott resultat.

Resultatet ger besked om att TCO-S hittills varit inne på rätt väg när man — i enlighet med LP-70 — prioriterat reallöneskyddet, låglönesatsningar samt lönegradsupplyftningar. Det är naturligtvis betydelsefullt för TCO-S att i de kommande förhandlingarna inte behöva tveka om medlemmarnas uppfattning.

I första hand skall nu den lönepolitiska undersökningen under april och maj ut i landet för att diskuteras ingående i 36 regionala konferenser. Efter detta har TCO-S skaffat sig ett unikt beslutsunderlag för kommande drabbningar med motparten.

Där har vi kanske den nya presspolitiken: alla skriver i Dagens Nyheter, så är saken klar. Vi får en statsbärande monopoltidning, som i likhet med kungadömet kan ärvas.

Struve i Aftonbladet

TYCKT

I TRYCK

Europeiska fackliga samorganisationen

Europeiska fackliga samorganisationen har redan hunnit bli föremål för kommentarer i dagspressen. För att den nya organisationen skall kunna agera med framgång krävs det att den inte har en enda partipolitisk bindning, skriver Svenska Dagbladet:

Därför finns det anledning att med tillfredsställelse notera att såväl LO som TCO önskar rätt för både katolska och kommunistiska fackförbund att delta i den nya organisationen. Därmed får en europeisk fackföreningsorganisation en betydligt starkare ställning i Bryssel. I de skandinaviska länderna har vi sedan länge vant oss vid mycket enhetligt uppbyggda fackliga organisationer. I ett över gränserna alltmer integrerat samarbete har vi att acceptera att andra länder fackligt sett har sin egen, ofta historiskt betingade struktur. Den illustrerar helt enkelt att det inte finns något ideologiskt enhetligt »löntagar-Europa».

Man kan inte heller bortse från att de europeiska fackföreningsorganisationerna har långt ifrån entydiga intressen. Det kan te sig naturligt för de fackliga organen inom EG att främst känna sig lojala mot medlemsländerna. Förbunden inom EG anser det inte rimligt att representanter för organisationer utanför marknaden skall ha rösträtt i interna problem inom denna. Andra hävdar att eftersom det är en alleuropeisk sammanslutning så är det naturligt att man agerar efter den gamla musketörprincipen »en för alla och alla för en». Som i så många andra avseenden har man tvingats att kompromissa: endast representanter för EG eller Efta skall få rösta när specifika frågor för de två handelsblocken står på dagordningen.

Det finns emellertid en än djupare

facklig splittring i Europa: mellan väst och öst. Fria fackföreningsinternationalen betraktades ju länge som en bastion mot kommunistländernas fackföreningar. Dessa har alltid utgjort en del av själva parti- och statssystemet. Under senare år har den tidigare så utomordentligt kärva attityden mellan fackliga organisationer i väst och öst dock mjukats upp. Ett exempel härpå var Arne Geijers besök i Sovjetunionen härom året.

Aftonbladet menar i sin kommentar att hela samorganisationens framtid är mer eller mindre beroende av om den är öppen för de kristna och kommunistiska landsorganisationerna i Västeuropa. AB fortsätter:

Det är naturligtvis intressant — men långt ifrån sensationellt — att det råder mycket delade meningar om vad den nya organisationen ska syssla med mer konkret och det bör kanske ses som en dålig start att i den mån det varit några reaktioner alls från arbetsgivarhåll så tycks de i övervägande mån ha varit positiva.

På det hållet ser man den nya organisationen som ett medel för att stärka den europeiska gemenskapen. Atminstone får man det intrycket att arbetsgivarna ser den nya organisationen mer som en oförarglig samtalspartner än som en utmaning.

Det vore bra om den nya organisationen genom praktiska exempel ganska snart kunde korrigera den typen av föreställningar.

En facklig organisation som inte upplevs som en utmaning och som ett hot har dömt sig själv till ett skuggliv. Historien står bara till tjänst med alltför många exempel.

Mätte den nya organisationen slippa uppleva den nesan, slutar AB.

Obekvämt arbetstid måste kartläggas

Det behövs en bred kartläggning av arbetstidens förläggning i Sverige, säger en arbetsgrupp som på uppdrag av Arbetsarkivskyddsfonden gjort en inventering av pågående och planerad forskning på området.

Gruppen har funnit att den forskning som utförts till övervägande del har gällt skiftarbetets effekter, framför allt de medicinska. Övriga arbetstidsproblem samt de sociala, psykologiska och ekonomiska aspekterna är mycket litet utforskade.

Arbetsgruppen har intresserat sig för obekvämt arbetstid av olika slag som turisttid, kvälls- och helgarbete, övertidsarbete samt dessutom långa arbetsskift, dubbelarbete, deltidsarbete och flexibel

arbetstid.

Man har inventerat svensk och utländsk forskning på området samt intervjut representanter för arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer.

Det behövs nu en bred kartläggning av arbetstidens förläggning i Sverige, anser gruppen. Samverkan mellan forskare och representanter för arbetsmarknadsparterna är nödvändig.

Inom vissa branscher får man räkna med en ökning av andelen skiftarbete respektive obekvämt arbetstid. De negativa attityderna till onormal arbetstidsförläggning beror främst på de sociala svårigheter den leder till, visar arbetsgruppens kartläggning. ■

Europeisk facklig samorganisation bildad i Bryssel

En ny europeisk facklig samorganisation — European trade union confederation — med ca 30 miljoner medlemmar från 17 landsorganisationer bildades i Bryssel de två dagarna 8 och 9 februari. Organisationen, som har som bakgrund den växande ekonomiska och sociala integrationen i Europa, hade en del födslovändor. Främst två frågor kring bildandet var oklara in i det sista, nämligen vad organisationen skulle heta och vem som skulle bli dess ordförande.

Efter en ganska lång debatt på den konstituerande församlingen och voting i styrelsen blev namnfrågan klar. Och efter mangling i styrelsen valdes brittiska TUC:s ordförande Victor Feather till ordförande.

Motkandidaten västtyska LO:s ordförande Heinz Vetter fick nöja sig med vice ordförandeposten tillsammans med två andra, danska LO:s ordförande Thomas Nielsen och belgiska LO:s generalsekreterare George Debunne.

Belgaren George Debunne valdes att leda den konstituerande församlingens förhandlingar, en uppgift som han skötte mycket skickligt. Debunne anmälde genast att en av de närvarande organisationerna, finska LO, inte tillhörde de stiftande organisationerna utan var observatör. Finska LO vill nämligen av flera skäl avvakta lite innan man går med i den nya organisationen.

Därefter föredrogs stadgarna av Luxemburgs LO:s ordförande M Hinterscheid. Organisationerna bakom den nya samorganisationen är alla medlemmar av Fria fackföreningsrörelsen, FFI, vilket emellertid inte hindrar att den nya organisationen är fristående från FFI.

Programarbete

Organisationerna vill gemensamt representera och tillvarata löntagarnas intressen på europeisk nivå i allmänhet och i europeiska institutioner i synnerhet — på den senare punkten är det EEC- och EFTA-institutioner man tänker på. Det har tidigare skett genom samarbete mellan organisationerna i EFTA- respektive EEC-länderna. Detta ersätts nu av den nya organisationen.

Organisationerna vill också bevara och stärka demokratin i Europa.

För att nå de angivna målen skall organisationerna utarbeta ett principprogram och samordna de anslutna organisationernas aktivitet i ett europeiskt aktionsprogram.

Den nya europeiska organisationen har tre organ: kongressen, styrelsen och sekretariatet. Kongressen som sammanträder vart tredje år, består av 4 ombud från varje land och dessutom får varje organisation ytterligare ett ombud för varje påbörjat halvmiljontal medlemmar.

De s k industrikommittéerna som finns inom de internationella yrkessekreterierna — som utgjorde en annan stridsfråga i debatten — kan också representeras på kongressen med ett antal ombud som bestäms av styrelsen.

Styrelsen består av en ledamot för varje ansluten organisation. Organisationer med mer än 5 miljoner medlemmar får ytterligare en ledamot. Den bestämmelsen ger brittiska TUC och tyska DGB två ledamöter vardera. Styrelsen sammanträder 6 gånger om året.

Bild 1: Bruno Storti, Italien.

Bild 2: LO- och TCO-ombud i samspråk.

Bild 3: Finska TOC:s Oso Laakso och och Arne Välikangas.

Bild 4: Några ombud tar sig en titt i kongressmappen.

1

2

3

4

Beslut i såväl kongressen som styrelsen fattas med kvalificerad majoritet.

Medlemsavgiften fastställs av styrelsen. Den blir 550 belgiska franc per 1 000 medlemmar årligen. Organisationen kan upprätta en gemensam fond som skall tas i bruk i vissa speciella situationer, exempelvis strejk inom ett land eller andra situationer som kräver gemensamma åtgärder.

Stadgarna antogs efter debatt och några små ändringar. På en punkt voterade man — när det gällde industrikommittéernas ställning — om beslut skulle fattas med enkel eller kvalificerad majoritet. Det senare förslaget segrade.

Ordet fri kontroversiellt

Heinz Vetter tyckte i namdebatten att den nya organisationen skulle ha med ordet »fri» i namnet. Det är det som skiljer oss från kommunistiska organisationer och det är det ordet som karakteriserar oss.

Han omnämnde också ett brev från den sovjetiske LO-chefen Alexander Sjelepin, i vilket Sjelepin hade yrkat på att även kommunistiska organisationer från Sovjet och öststaterna skulle få vara med.

Vetter hade avvisat den propån med hänvisning till att det bara var FFI-organisationer som fick vara med och grunda den nya organisationen. Sjelepins förslag väckte ingen debatt på kongressen.

Generalsekreteraren i franska Force Ouvrière, André Bergeron, var också anhängare av att ordet »fri» borde vara med i namnet. Läget i Frankrike är ju det att där finns en stor kommunistisk organisation, CGT, som Bergerons organisation lever i hård konkurrens med.

Victor Feather i TUC nämnde att han hade förståelse för den föregående talarens problem. Men i England har vi inte den splittring som råder i Frankrike. Låt oss inte göra en stor ideologisk fråga av ordet »fri», manade han. I England menar vi att varje fackförening är fri och oberoende. Är den inte det kan man inte kalla den fackförening.

Av samma mening var Bruno Storti, generalsekreterare i italienska CISL. Ordet »fri» har inte någon praktisk betydelse i dag. Vi får inte isolera oss i förhållande till de kamrater som står utanför. »Fri» i fackligt sammanhang har inte något berättigande. Det har vi lärt i Italien.

En företrädare för spanska UGT yrkade i ett inlägg på att också hans organisation skulle upptas bland grundarna av den nya organisationen. Efter behandling av styrelsen beslöt församlingen att så skulle ske.

Industrikommittéerna

Farhågor för att industrikommittéerna skulle få för stark ställning i den nya organisationen, bemöttes med att det för

närvarande bara fanns 10 sådana kommittéer och att det på sin höjd skulle kunna bli ett par till. Industrikommittéerna skulle inte kunna få mer än ca 15 procent av rösterna på kongressen.

Bland de 18 ledamöterna i styrelsen finns från Norden Thomas Nielsen, danska LO, Tor Aspegren, norska LO, Arne Geijer, svenska LO, Lennart Bodström, svenska TCO och Arne Välikangas, finska TOC. Finska LO förhåller sig tills vidare avvaktande — som tidigare nämnts.

Generalsekreterare blev Theo Raschaert och biträdande generalsekreterare Kåre Sandegren.

Europeiska fackliga samorganisationen var nu bildad. Sedan ordföranden Victor Feather tackat för förtroendet kunde inbjudna gäster tala till den nya organisationen.

Socialt Europa?

Först i raden kom belgiska arbetsministern E Glinne. Han framhöll att samarbete mellan EEC-organen och de fackliga organisationerna var av största vikt, eftersom den fortsatta integrationen förde med sig olika sociala problem, bland dem arbetslöshet inom jordbruket. Mr Glinne menade att det var viktigt att Europa verkligen blev socialt och den utvecklingen var beroende av den fackliga rörelsen.

Medlemmen av EEC-kommissionen A Spinelli, tyckte det var klokt att man inte begränsat den nya organisationen till fackliga organisationer från EEC-länderna utan också tagit med organisationer från EFTA-länderna. Både EEC och ni vill komma längre än vi gjort. Vi måste nå fram till ett enat Europa, påpekade han.

Handelsminister Kjell-Olof Feldt:

— I arbetet på att skapa större ekonomiskt välbefinnande och ett samhälle präglad av social rättvisa behöver de europeiska länderna en fackföreningsrörelse som i kraft av sin styrka förmår föra fram sina önskemål och hävda sina medlemmars intressen.

— Den nya organisationen kommer att få stor betydelse. De länder som de anslutna organisationerna arbetar i svarar nämligen för en fjärdedel av världsproduktionen och 40 procent av handeln.

FFI:s generalsekreterare Otto Kersten erinrade om att FFI tagit initiativet till den nya organisationen och uttalade som sin tro, att den nya organisationen inte skulle bli någon klubb för rika européer.

Jack Jones, generalsekreterare i brittiska transportarbetareförbundet:

— TUC motsätter sig Englands medlemskap i EEC, men det skall inte påverka vårt arbete i den nya organisationen. Det är nödvändigt att balansera det kapitalistiska EEC med en enad facklig front.

Och apropå friheten:

— Fackliga friheten sitter trångt i

många länder med fri företagsamhet. Vi har ett ansvar för att Portugal och Grekland inte får något bistånd förrän den fackliga rörelsen i dessa länder kan arbeta fritt.

På väg till större enighet

Victor Feather avslutade den nya organisationens första kongress med följande ord:

— Vi har tagit ett stort steg mot enighet. En del grupper står utanför som samarbetar med de 30 miljoner medlemmar vi har. Vi kommer att öppna dörarna för dem. Låt oss gå mot en ännu större enighet!

Med det uttalandet syftade han väl i första hand på de kristna och kommunistiska landsorganisationer som arbetar i Västeuropa men som nu inte är representerade i den nya organisationen.

Roland Ekström

De sjutton organisationerna

Dessa organisationer — med medlemssiffrorna angivna — är de sjutton medlemmarna i den nybildade europeiska fackliga samorganisationen. Sammanlagda antalet medlemmar blir cirka 30 miljoner.

Fédération Générale du Travail de Belgique — Belgique	950 000
Landsorganisationen i Danmark — Danmark	843 000
Deutscher Gewerkschaftsbund — Deutschland	6 869 000
Force Ouvrière — France	1 000 000
Trade Union Congress — Great Britain	9 900 000
Alþýðusamband Íslands — Ísland	35 000
Confederazione Italiana Sindacati Lavoratori — Italie	2 000 000
Unione Italiana del Lavoro — Italie	800 000
Confédération Générale du Travail — Luxembourg	30 000
Nederlands Verbond van Vakverenigen — Nederland	622 000
Landsorganisasjonen i Norge — Norge	580 000
Schweizerischer Gewerkschaftsbund — Schweiz	434 000
Toimihenkilö — Ja Virkamiesjärjestöjen Keskusliitto — Suomi (Finlande)	182 000
Landsorganisationen i Sverige — Sverige	1 734 000
Tjänstemännens Centralorganisation — Sverige	709 000
Österreichischer Gewerkschaftsbund — Österreich	1 527 000
U. G. T. — España (illegal org.)	

Redaktör Roland Ekström

Bitr. redaktör Lage Johansson, Gunni Nordström-Holm

Ansvarig utgivare Lennart Bodström

Redaktion och expedition

Linnégatan 12-14, Stockholm Ö Telefon: 22 17 60
Postadress: Postbox 5252 (efter kontorstid 22 17 63)
102 45 Stockholm 5 Postgirokonto: 5 92 06-3

Prenumeration

Helår 20:—/Halvår 10:—/Kvartal 5:—.
TCO-tidningen utkommer med 22 nummer per år.

Meddela adressförändring senast 14 dagar före flyttning och uppge därvid godhetsfullt även den gamla adressen samt kodnumret!

TCO-tidningen får gärna citeras om källan tydligt anges. För återgivande av signerade artiklar samt illustrationer erfordras däremot såväl tillstånd av tidningens redaktion som ekonomisk uppgörelse med vederbörande upphovsman.

Detta nummers utgivningsdag 16/2, nästa nummer 2/3

Rotogravyr, Solna 1973

Bildandet av den nya europeiska fackliga samorganisationen, EFS, vilket väl blir dess förkortning, föregicks vad gäller Norden av ett möte i Köpenhamn.

Kåre Sandegren, som nu är en av generalsekretärerna i EFS rapporterade om det europeiska »stämningsläget» till Nordiska Fackliga Samorganisationen.

Det stod snart klart för lyssnarna — även om Sandegren inte direkt sa det — att det var två herrar som hade avgörandet i sin hand, TUC:s Feather och DGB:s Vetter.

De hade olika uppfattning om vad organisationen skulle heta och vem som skulle vara ordförande. Vad gäller namnet stred man om ordet fri skulle vara med eller inte.

Feather ville inte ha med ordet fri, men det propsade Vetter på. I ordförandefrågan var det väl så att Feather gärna såg att Feather blev ordförande och Vetter att Vetter blev det.

Även de mest invecklade problemen har emellertid sin lösning. Feather fick rätt på alla punkter. Ordet fri kom inte med och ordföranden heter Feather och inte Vetter.

Men Feather lär vara till åren. Så det är väl inte omöjligt att han lämnar såväl TUC som EFS om något år och då har väl Vetter sin chans som först i raden av tre vice

Västtyske DGB:s ordförande Heinz Vetter.

ordföranden.

Feather är en herre med humor. Det blev ordentligt dokumenterat vid den nya organisationens tillkomst.

Efter bildandet skulle det komma en rad framstående talare och bringa den nya organisationen sin hyllning. Den delen av kongressen kallades för den akademiska delen. Det tyckte Feather var trevligt:

— Det är första gången vi är akademiker, påpekade han. Det är vi glada för.

Till Vetter replikerade han apropå några kritiska slängar mot TUC-folket:

— Om du inte grälar med dina vänner, vem skall du då gräla med? Dina fiender? Dom talar man ju inte ens med!

Jag sade i går i debatten om ordet fri, fortsatte han, att det viktiga är inte om min kostym är sydd av en jude, en kristen, en kommunist eller någon annan. Huvudsaken är att den som sytt kostymen är fackligt organiserad. För en stund sedan påpekade min gamle trätobroder Jack Jones (engelska transports generalsekretärare) att det hade varit bättre om min kostym sytts av en skräddare.

Europeiska samorganisationen har alltså i toppen en herre med humor. Att han också har den rätta synen på det fackliga arbetet framgår av följande replik:

— Vi får inte glömma u-ländernas problem. Vi är mer än en organisation. Vi är en rörelse.

roek